

**STUDIU ASUPRA IMPLICAȚIILOR STRESULUI
PSIHIC ÎN DEZVOLTAREA COPIILOR**

EMILIA OPRIȘAN

**STUDIU ASUPRA IMPLICAȚIILOR STRESULUI
PSIHIC ÎN DEZVOLTAREA COPILOR**

Editura Universitară
București, 2011

Tehnoredactare computerizată și copertă: Angelica Mălăescu

Copyright © 2011
Editura Universitară
Director: Drd. Vasile Muscalu
B-dul. N. Bălcescu nr. 27-33, Sector 1, București
Tel.: 021 – 315.32.47 / 319.67.27
www.editurauniversitara.ro
e-mail: redactia@editurauniversitara.ro

EDITURĂ RECUNOSCUTĂ DE CONSILIUL NAȚIONAL AL CERCETĂRII
ȘTIINȚIFICE DIN ÎNVĂȚĂMÂNTUL SUPERIOR (C.N.C.S.I.S.)

OPRIȘAN, EMILIA

**Studiu asupra implicațiilor stresului psihic în dezvoltarea
copiilor** / Emilia Oprișan. - București : Editura Universitară, 2011

Bibliogr.

ISBN 978-606-591-333-2

159.922.7

© Toate drepturile asupra acestei lucrări sunt rezervate autorului.

Distribuție: tel.: 021-315.32.47 /319.67.27,
comenzi@editurauniversitara.ro

ISBN 978-606-591-333-2

DOI: 10.5682/9786065913332

CUPRINS

Cuvânt introductiv	7
Capitolul 1	
<i>Stresul la copii</i>	
1.1. Vulnerabilitatea psihică a copiilor la stres	9
1.2. Relația dintre stres, anxietate și mecanismele de apărare	11
Capitolul 2	
<i>Prezentarea studiului</i>	
2.1. Obiectivele și ipotezele cercetării	16
2.2. Prezentarea metodologiei utilizate	18
2.2.1 Matricele progresive Standard	18
2.2.2 W.I.S.C. – III – R	19
2.2.3 Testul Rey Figură Complexă – varianta formativă	20
2.2.4 Proba Toulouse Pieron	23
2.2.5 Inventarul de personalitate Freiburg (F.P.I.)	23
2.2.6 Chestionar „Analiza stilului de coping”	26
2.2.7 Scala stimei de sine Rosenberg	28
2.2.8 Desenul familiei	28
2.2.9 Scala evenimentelor de viață Holmes și Rahe (adaptată)	32
2.2.10 Scala de percepție a stresului	32
2.2.11 Metode și tehnici complementare utilizate în evaluarea psihologică	33
2.3. Descrierea lotului utilizat în cercetare	36
Capitolul 3	
<i>Prelucrarea, analiza și interpretarea rezultatelor cercetării</i>	
3.1. Analiza cantitativă și calitativă a datelor	41
3.2. Concluzii	105
Bibliografie selectivă	110

Cuvânt introductiv

*„Intrăm în această lume mici și neajutorați,
cu puține capacități și puține comportamente...
Cum e posibil ca ceva atât de neajutorat la
naștere să devină ceva atât de competent ca un adult?”*

(T.G.R. Bower, 1979)

Importantă pentru psihologia copilului a fost publicarea cărții lui *Charles Darwin* - „*Originea speciilor*”, în anul 1859, care arată legăturile dintre oameni și alte specii, dintre adulți și copiii lor. Ca rezultat, oamenii de știință au început să studieze copilul pentru a afla despre originile comportamentului adulților.

Între anii 1840-1841, Charles Darwin a ținut jurnalul dezvoltării propriului fiu – Doddy. El notează că, deși s-a uitat la o lumânare din a doua zi de viață, copilul nu a întins mâna să o apuce decât la patru luni. A încercat, în acest jurnal, să determine la ce vârstă emoții diferite, precum bucuria și mânia, apar pentru prima dată.

G. Stanley Hall (1904) a formulat chestionare și a condus interviuri despre modalitatea copilului de a înțelege la diferite vârste anumite concepte, precum cel de fierbinte și rece. Încercând să înțeleagă gândirea copiilor, Hall credea că va ajunge să înțeleagă comportamentul și gândirea adulților.

Conceptul de evoluție psihică a fost îndelung cercetat, fiecare definiție descoperind un aspect sau altul al acestui amplu concept. Astăzi, evoluția psihică poate fi înțeleasă ca procesul de formare și restructurare continuă a unor însușiri, procese, funcții și structuri psiho-comportamentale prin valorificarea subiectivă a experienței social-istorice, în vederea amplificării posibilităților adaptative ale organismului. Deși toate ființele umane sunt supuse stresului, copilul, prin fragilitatea lui, este mult mai susceptibil să fie afectat de consecințele negative ale acestuia pe termen lung, sau la o intensitate mai mare decât adultul.

De ce am ales să studiem stresul la copil? Necesitatea practică este cea care vine să răspundă acestei întrebări. Dată fiind complexitatea dezvoltării umane, este important să ne concentrăm asupra aspectelor care ar putea interfera negativ cu atingerea potențialului individual de dezvoltare al fiecărui copil. Devenind mai conștienți de problemele specifice acestei vârste și de importanța lor, sperăm să ajutăm la identificarea acelor factori care ar putea ușura înțelegerea câtorva aspecte ale stresului la aceste vârste fragede, și, de ce nu, poate chiar să ușurăm procesul de intervenție psiho-terapeutică, și de ce nu, chiar la nivelul familiei.